

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko dežele za vse leta 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leta 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leta 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poštnina. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljavate naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenskrat tiska, po 10 h če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravljenstvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravljenstvo naj se blagovljivo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravljenstvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Govor dr. Tavčarja

na shodu volilcev v Novem mestu dne 11. avgusta t. l.

Častiti volilci! Stopivši pred vas, sem pod vlti najnovješega manifesta, s kajim je tako mirna katoliško-narodna stranka osrečila slovenski narod! Pod vlti tega surovega in pobalinskega pamfleta, s kajim se bodočemo še na drugih shodih pčali, bodočem danes govoril, in s tega stališča presojajte moje besede, če bi se vam tu in tam morda zdele preostre.

Danes sem dospel v vašo sredo, da vam poročam o delovanju deželnega zboru, in da vam razložim razloge, s kajimi se držarem priporočati zopetno svojo izvolitev ne radi osebe, pač pa radi načel, katera spravlja javnost v zvezo z malenkostno mojo osebo. Ali o tem pozneje! Le toliko naj že sedaj omenim, da se ne ponujam kot maček v vreči. Slovenski svet me pozna, da imam brušene kremlje. V tem pogledu ne skrivam ničesar pred svojimi volilci. Kakoršen sem bil, tak ostanem, tudi imam še premalo časa živeti, da bi se mi kaka izpomembna na politični moji kakovosti izplačala!

O delovanju preminulega deželnega zboru mi ni treba mnogo govoriti. Vsakoletno kratko delovanje te korporacije vršilo se je očitno in takoreč pred pogledom dežele. Najboljša stran šestletnega zasedanja je bila tendenca, da se ima našim mestom, kolikor mogoče na pomoč priti, ker se ne da tajiti, da so se ravno naša mesta poprej zanemarjala v deželnem zboru, ker se je mislilo, da sploh ničesar ne potrebujejo. Ne da pa se tajiti, da se je v tem pogledu še le od tedaj na bolje obrnilo, od kar so dobila mesta odločno napredne narodne zastopnike. To je resnica, ravno tako gotova resnica, kakor je ona, da bi bila naša mesta takoj in brez vsakega usmiljenja zopet posajena na klop pri vratih, kakor hitro bi prelatarska stranka pridobila si večino v dež. zboru. V tem oziru naj si naša mesta ne napravljajo nikakih iluzij, če pride Šusteršič s svojo kohorto do krmila, potem bodo mesta tepe nas škorpijoni, posebno ker od njih nikakih ekspen-

zarskih koristij pričakovati ni. (Klici: Tako je! Istina!)

Sicer se vpije, da je bila naša politika — v časih ko se je za bodočo ljubljansko univerzo položil prvi resni temelj — nenarodna, da je bila — v časih, ko smo ustanovili močen deželnih melijoracijskih zaklad — gospodarsko ničvredna in slaba; jaz pa pravim, napredne slovenske stranke politika v deželnem zboru je bila vsaj za naša mesta najboljša in najpametnejša, ker je izvirala iz prepričanja, da so naša mesta in trgi s svojo inteligenco podobna okostnjaku, ki daje moč in čvrstost telesu našega malega naroda. (Klici: Res je!)

Priborili smo tudi Novemu mestu prepotrebni vodovod. Po velikih težavah in bojih! Kako se je intrigiralo na skrivnem, kako se je očito zdihovalo, da dežela celih 30% ne sme dati za jedno samo mesto, kako se je pritisalo, da bi se vodovod vsaj kot deželno podjetje ne bi gradil! O vsem tem vam nočem govoriti! Celih šest let smo se trudili! Bila je prava pasijonska hoja. Končno, ko je bilo takoreč že vse pripravljeno in gotovo, pa je pristopil nekdo, ter je hotel, zlahkodušnostjo, kakor je ne pozna zgodovina, narodno-napredni stranki vzeti, ali prav za prav eskomotirati sad dolgoletnegatru! (Klici: Škandal!) Z rudečim svojim licem je ta »nekdo« pristopil h skledi, katero so drugi napolnili, in iz nje je hotel polizati smetano, kakor otroče, ki se prikrade v jedilno shrambo, kadar ni matere doma. (Klici: Fej!) Zares! neprijetno — da ne rabim hujšega izraza — je bilo opazovati, kako je skušala prelatarska stranka, ki je v črni svoji duši bila najhujša nasprotnica novomeškemu vodovodu, ta vodovod izkoristiti za kalne svoje namene. Še celogoriškega kardinala so vpregli, daje prosjačil za sankcijo dotičnega zakona na ljubo državnozborski kandidaturi proti Elberta, ki je v naše javno življenje se prikazal kakor produkt, ki ni kuhan ne pečen! Ali vlada je bila tako dostenja, da na ljubo

klerikalni stranki ni sankcijonirala zakona, ki klerikalnih simpatij nikdar imel ni; nam pa daje politična ta epizoda povod, da z vso spoštljivostjo pa tudi z vso odločnostjo ugovarjam temu, da se goriški kardinal vtika v naše politične zadeve. Mi nočemo postati domena kakugega kaplana, niti kakugega kardinala! (Klici: Tako je!) In pri tem ostanem, in naj tudi sam ostanem na mestu, koje zaseda sedaj narodna in napredna naša stranka! Novo mesto pa naj nikdar ne pozabi, da je vodovod novomeški pred vsem sad truda narodno-napredne stranke v dež. zboru kranjskem! (Klici: Istina!)

Nehvaležnost je grda stvar, ali največkrat je plačilo sveta; vendar si pa ne morem misliti, da bi Novomeščanjenja ljubljudem, ki raje pijejo vino nego vodo, na to, da vam je naša stranka priborila vodovod, pozabili, in sicer še prej, kot se je vodovod dogradil! (Klici: Ne bomo!)

Sicer pa pričakujem, da se bodo naša mesta pri bodočih volitvah ravnala ne po zakonih hvaležnosti, pač pa po zakonih pameti. Ni ga bitja pod božjim nebom, ki bi z veseljem prenašalo, če se mu kožo čez ušesa vleče. In upam, da tudi naša mesta, če so pri pameti, ne bodo volila mož, ki bi ne poznali večjega veselja, nego mesta in trge pri živem telesu iz kože devati. V tem pogledu smo lahko mirni. Ali pri bodočih deželnozborskih volitvah se ne bomo borili samo za pozicijo naših mest in trgov, borili se bodočo v prvi vrsti za največje zaklade našega naroda sploh. Zategadelj je prepotrebno, da si neprenehoma in vsak trenutek ponavljamo vprašanje: za kaj se gre pri bodočih volitvah?, in prepotrebno je tudi, da nam odgovor na to vprašanje prepoji tako rekoč vse občutke in vse misli naših duš, odgovor namreč, da se gre v tem volilnem boju za največje zaklade našega naroda sploh.

Tu bi pred vsem svaril pred tistimi obmejnimi političnimi romantiki, ki bi kakor nekako ljubezni žejna Marjeta vsak trenutek radi šinila v vrtno lopo, sedaj s

Favstom, sedaj z Mefistom! Ti obmejniki pretakajo solze nad našimi kranjskimi prepiri in brez odnehanja zdihujejo: Nemci in Lahi nas bodo snedli ob mejah! Res je, Nemci in Lahi imajo posebno poželjje po slovenskem mesu. Ali ne da se vtajiti, da je vse tisto, kar sonam pozobali ti naši nasprotniki, bilo do korenine klerikalno. Prijatelji s Koroškega so mi dostikrat pripovedovali, da bi tam Slovenstvo ne trpelo take revščine, nego je trpi dandanes, če se je narodno naše gibanje v Korotanu takoj od pričetka postavilo na svobodomiselnino in napredno podlago. In klerikalstvo je tudi na Spodnjem Štajerskem najboljša krinka za narodno lenuščvo! Imamo torej obilo dokaza, da je ravno poklerikaljeni kmet najmanj sposoben za obrambo. Saj ni tudi čuda: izpraznijo mu najprej žepe, izsuše mu dušo, potem pa pade, kakor pade oguljen golob sokolu v kremlje, v oblast tistim, ki ga raznarodijo. Vse to pa bodi omenjeno le mimogrede! Kar sem hotel namigniti, je to, da bi se v naših vrstah storila največja napaka, če bi se oglašali kaki pomirljivi, trdeč, da je sedanji volilni boj presojati s stališča malenkostnega kranjskega prepira, in da bi najbolje bilo, če položimo kopje v oves, ter pustimo, da nas pozoblje klerikalizem. Na oni, klerikalni strani se časih tudi kak pomirljivec ponizno oglaša, ali pri zadnjem občnem zboru »katoliškega političnega društva v Ljubljani« je dr. Šusteršič svoje politične romantike trešil v kot, da so takoj obmolknili, in da jih bodo do sodnjega dne kosti bolele. In sedaj bodo kakor mesarji z nabrušenimi noži skočili v volilni boj, hoteč svetudokazati, da se med Slovenci na Kranjskem da popolnoma uničiti napredna stranka. Da! vzor naših prelatarjev je popolno iztrebljenje naprednih idej v našem narodu, in pri teh volitvah upajo doseči ta vzor. Ne govorite mi torej o malenkostnem boju! Nasprotno, boj bo prepomemben, boj bo prevazen. Naloga naše stranke pa bode, v tem boju dokazati, da se napredne ideje iz naroda ne dajo iztrebiti, mej njim ne dajo več uničiti. In če se ji ta dokaz posreči, doseglia

LISTEK.

Povest brez naslova.

Ruski spisal Anton Čehov.

(Konec.)

Dolgočasili so se ves mesec, in še enega, starca pa ni bilo nazaj. Napisled, ko je minil tretji mesec, se je začulo znano trkanje njegove palice. Menihi se mu planili naproti ter ga obsuli z vprašanjem; toda on se ni veselil svidenja, marveč je začel bridko jokati ter ni izpregovoril niti besedice. Menihi so opazili, da se je zelo postoral ter da je shujšal; njegov obraz je kazal izraz utrujenosti in globoke žalosti, in ko je jokal, se je zdelo, kakor da ga je razčkal.

Tudi menihi so jokali ter so ga vpraševali sočutno po vzroku njegovih solzā in njegove slabe volje, toda odgovoril ni ničesar ter se je zaprl v svojo celico. Tam je sedel sedem dni, ničesar ni jedel niti pil, tudi na orglah ni igral, samo jokal je. Na trkanje na njegova vrata ter na prošnje menihov, naj bi pri-

šel ven ter jim potožil svoje gorje, je odgovorjal z neomahljivim molkom.

Naposled pa je prišel ven. Ko je zbral vse menihe okrog sebe, je začel pripovedovati z objokanim obrazom in z izrazom žalosti in ogorčenosti, kaj se je dogodilo ž njim v zadnjih treh mesecih. Ko je popisoval pot od samostana do mesta, je bil njegov glas miren in njegove oči so se smehljale. Ptički so mu peli naproti, je dejal, studenci so žuboreli, in slabke, mlade nade so se dvigale v njegovi duši; šel je in zdelo se mu je, da je vojak, ki gre v vojno in je gotov zmage; sanja je korakal naprej, vrstil k pesnim himne ter niti opazil ni, da je že konec njegove poti.

Njegov glas pa se je tresel, oči so mu žarele in vse njegovo bitje je plamelo jeze, ko je začel govoriti o mestu in o ljudeh. Nikdar v svojem življenju ni videl tega, niti upal si ni predstavljati tega, kar je videl, ko je prišel v mesto. Šele tu je videl in pojmil prvikrat v svojem življenju, na koncu svojih let, kako mogočen je hudobec, kako lep je greh in kako slab, malodušni in ničevi so ljudje. Ne-

srečen slučaj je hotel, da je bilo prvo bivališče, v katero je stopil, hiša greha. Pol sto ljudij, kateri so imeli veliko denarja, je »jedlo in pilo neizmerno veliko vina. Opili so so, peli pesmi ter govorili strašne, gnusne besede, kakoršnih se ne bi upal izgovoriti bogaboječ človek. Bili so brezmejno drzni, smeli in srečni ter se niso bali ni Boga, ni vraga, niti smrti temveč so storili in govorili vse, kar so hoteli ter so hodili tj. kamor jih je vodila njib pohota. In kakor jantar čisto, zlato se lesketajoče vino je bilo pač neizrekljivo sladko in duhteče, kajti vsakdo, kdor je pil, se je smehljal blaženo ter je, hotel še piti. V njem se je zrcalil smehljaj človeški, in iskrilo se je radostno, kadar so ga pili, kakor da je vedelo, kako peklensko dražest skriva v svoji sladkosti.

Starec je popisoval nadalje to, kar je videl: razvnemal se je vedno bolj ter jokal jeze. Na mizi, sredi gostovalev, je pripovedoval, je stala polgola deklinata. Težko je najti v domišljiji ali v naravi kaj lepšega, mikavnejšega. Ta mlada, dolgolasa, nesramna pošast s črnimi očmi in bujnimi ustnicami, je kazala

svoje snežnobele zobe ter se smehljala kakor bi hotela reči: »Glejte, kako drzna, kako lepa sem!« Svila in brokat je padal v lepih gubah z njenih ramen, toda krasota se ni hotela skriti pod obleko klika je kakor mlado zelenje pomladanske zemlje, pohotno mej gubami. Nesramna ženska je pila vino, pela pesni ter se udajala vsakomur, kdor jo je le hotel.

Nadalje je pripovedoval starec z jezno stisnjjenimi pestmi o konjskih dirkah, o bojih z biki, o glediščih in delavnicah umetnikov, kjer slikajo in oblikujejo iz gline gole ženske. Govoril je očarljivo lepo in zvonko, kakor da igra na nevidnih strunah, in menihi so poslušali nepremično, hlepeče njegovo pripoved ter umirali od zadivljenja... Ko je popisal starec vse dražesti zla, krasoto greha in očarljivo gracijo grdega ženskega telesa, je klel hudiča, obrnil se je ter izginil za svojimi vrti...

Ko pa je prišel naslednjega dne iz svoje celice, ni bilo v samostanu nobenega meniha več.

Vsi so pobegnili v mesto!

bo naša stranka koristno delo ne samo za Kranjsko, temveč za celo Slovenstvo sploh. Zategadelj bodo bodoče deželnozborske volitve ne samo specialno kranjskega pomena, one bodo, ako se nam posreči, boj uspešno izvojevati, splošnega vseslovenskega pomena. In zakaj?

Tu si ne prikrivajmo dejstva, okrog kojega se pri nas vse suče, in katero dejstvo v svoji osodepolnosti obstoji, in naj ga nekateri izmed nas lahkočno prezirajo, s tem, da kakor tiči noji v puščavi, svoje glave vtikajo v pesek, napačne milojubnosti. Boj se je vnel, ker se je moral vneti. Naša javnost boleha na bolezni, katero so drugi narodi že pred stoletji preboleli. Slovenski narod pa jo ravnotkar preboleva. Vzrok ti bolezni je ta, da se skuša pri nas javnih razmer in sploh vsega polastiti jeden sam stan. Ta stan hoče biti v politiki in povsod absolutni gospodar, ter hoče v ozadje potisniti vse druge stanove. To je sedanji duhovski stan, ki je poklican, oskrbovali naše duše, ki pa hoče oskrbovati tudi naše posvetne stvari in naša telesa. Naša duhovčina hoče slovenskemu narodu postati jedina in neizmotljiva voditeljica in to tudi v političnih zadevah. To pa bi bila anomalija, proti kateri smo se upirali in se bodo upirali z vsemi svojimi silami, ker toliko smo se tudi mi Slovenci z zgodovine naučili, daje le posvetna inteligencia naravna in poklicana voditeljica političnih usod vsakega naroda. Ta posvetna inteligencia je torej naravna in poklicana voditeljica političnih usod slovenskega naroda; dokler ji to vodstvo ne bodo zajamčeno, dokler na tem polju v ospredje hiteča duhovčina ne bodo potisnjena v ozadje, toliko časa ne bodo miru, tolkačas tudi ni vgotovljena bodočnost našega malega naroda.

S tem pa kratkomalo nočem naši duhovčini kratiti njenega blagodejnega poklica. Ali delovanje tega poklica je ostro omejeno; so gotove meje, med katerimi se to delovanje mora gibati, če naj je blagovplivno ali blagoslovljeno. Te meje pa je postavil Kristus sam, ko je bosonog, žejen in lačen hodil po svetu okrog, ter če se je volil kje kak tribun ali kak drugi javni funkcionar, ni silil v take volitve, in bi se dandanes, če bi slučajno zopet prišel na svet, tudi ne silil v deželnozborske kranjske volitve! Kranjske duhovčine glavna hiba pa tiči ravno v tem, da ne pozna večje sladostrastnosti, nego da dan za dnevom prekorača meje svojega prvočnega poklica. Mesto, da bi stala na straži pred transcendentalnimi tajnostimi naše svete vere, podaja se raje na stražo pred pivnicami, pred kramarije in mesnice, meneč, da spada vse to ravno tako v njen delokrog, kakor delitev svetih zakramentov! Žalostno, pa vendar resnično! (Klici: Istina!)

Po ti stezi hoče naša duhovčina prisiliti se do neizprosnega in vsemogočnega vodstva našega naroda. Ali ljubi Bog, kje vzeti sposobnost? Življenje postaja od leta do leta želesneje, in moderna posvetna izgoja je preslab, prešibka, da bi mogla zadoščati vsem zahtevam jeklenega, praktičnega življenja. Ako je pa že naša vzgoja za praktično življenje prešibka, koliko bolj velja to o vzgoji duhovčine, katera vzgoja je ozkočno jednostranska in zastarela. In s to vzgojo vzeli so ti mladi ljudje vse, čisto vse zadeve našega naroda v svoje roke. Gospoda! v tem pogledu nimamo pred sabo smešnega eksperimenta, v tem pogledu imamo pred sabo hudodelstvo, zvršeno nad našim narodom! Vi vsi veste, da imam v mislih tako imenovano gospodarsko organizacijo naše klerikalne stranke. Ta organizacija bila je sicer poskus, ali ob jednem je bila tudi hudodelstvo nad narodom! Cez deset let zgodovina naša ne bo imela žalostnejše strani, kakor bo ona, kjer se bo pripravovalo o osodi klerikalne gospodarske organizacije po Slovenskem! Vse je zavoženo, vse je pohabljen in pokvarjeno; vse je načrtnost na glavo postavljeno. Šusteršič in genialni Vencajz danes sama najboljše vesta, da se je gospodarska organizacija v njuni ro-

kah spremeniла v pravo božje prokletstvo. Le škoda, da bodo naši siromašni in zasplojeni kmeti, ki v brezmejnem zaupanju do duhovnikov teknuje s španskim kmetom, da bodo revez, kateremu vsi želimo boljših dnij, tisti kunc, ki bodo s svojo krvjo plačeval gospodarsko vivisekcijo, s kojo ga muči naša duhovčina! (Klici: Tako je!)

Pri tem pa nikakor ne trdim, da je narodno-napredna stranka na tem polju vzorno postopala; imela je včasih premalo občutka za gospodarska vprašanja. Ali pametni gospodarski organizaciji med našim kmetskim narodom ni bila nikdar nasprotna in tudi danes ni. Ta organizacija pa se bode dala izvesti letedaj, če se ž njo ne bodo bavili drugi prepotrebni stanovi, če se ž njo ne bo na umeten način ustvarjalo nasprotje med deželovo in mestni, in če jo več ali manj dežela sama vzame v previdne svoje roke. Skrb bodoče deželnozborske večine bode morala biti, da se ustanovi v rokah dežele nekak nadziralni organ, okrog katerega se naj osredotoči zadružništvo, in kateri naj zabranjuje, da žuljev našega kmeta ne bodo brezvestno zapravljali brezvestni, a vendar grabežljivi gospodarski samouki, kojih dandanes kar mrgoli v klerikalnem taboru. To, kar je do dandanes na tem polju ustvarila klerikalna, lačna tolpa, naj se pa prej kot mogoče vrže tja, kamor sliši, na gnojni kup! — Neovrgljiva dogma je, da je klerikalna stranka, kar se tiče gospodarskega preporoda našega ljudstva, dokazala svojo popolno impotenco, s tem pa je dokazala ob jednem, da je docela nesposobna, prevzeti naravno in poklicano vodstvo slovenskega naroda. (Klici: Res je! Tako je!)

Ta impotenza pa se kaže še v drugem pogledu! Egoizem se skriva za našo duhovčino. Kako pa naj je tudi drugače? Površno in jednostransko izobraženi mladi ljudje, katerim se je z veliko silo v glavo vteplilo, da so na zemlji božji namestniki, in naj si žive, kakorkoli hočejo, stopijo v dejansko življenje z ošabnostjo, kakor je ne pozna drugi stanovi. Ne pozna idealne, višje omike, ne pozna dobrodejnega vpliva rodbinskega življenja, ne pozna ne jedra ne duha pravih Kristovih naukov, in zategadelj tavajo brez prave etične podlage okrog poživljenju. Vera jim ne daje tiste tolažbe, kakor jo daje pravim vernikom, ali ker morajo vendar nekaj veselja imeti, oklepajo se cvenka in žvenka, in denar jim postane drugi Bog, za kojega jim srce dostikrat bolj gori, nego za našega resničnega Boga, ki je iz ljubezni ustvaril zemljo in nebo. Ne more se utajiti, da je popačeni duhovnik največja pijavka, kar jih zemlja nosi. Izdihujte in izdihujte, ta resnica stoji kakor skala, na nji se ničesar izpremeniti ne da? Ni se torej čuditi, da je tako imenovana gospodarska organizacija postala prav za prav organizacija egoizma naše duhovčine. Snujejo se bratovčine, snujejo se misijoni in druge take reči, ali konec vsemu je c. kr. denar! (Klici: Res je!) Marijine družbe niso ničesar drugzega, nego dobro zasnovana farovška gospodarska društva, ki naj pod firmo prečiste in najčistejše Kraljice nebes srebrnjake izžemajo iz rok ljudstva, in kar je najobupnejše, iz rok najrevnejšega ljudstva. Tako daleč hočejo nam vero onesistiti, da se vedejo, kakor bi našljubi Bog, kije ustvaril solnce in zvezde, ki je ustvaril bisere in zlato, ki je svoj čas raztrgan hodil po Palestini, da binašljubi Bog brez zadnje slovenske krone, da! brez zadnjega slovenskega vinarja ne mogel več vladati vesolnega sveta! (Klici: Tako je!)

Vzemite le te škofove zavode, radi katerih se sedaj toliko ropota in toliko bobna po ljubeznivni Kranjski deželici! Samo da zadošča bolehnim svojim maratom hoče Ljubljanski škof osrečiti ljudstvo z zavodi, katere mora drugod država ustanavljati. Ali škof jih hoče imeti, pa ne za svoj denar, ampak za denar slovenskega ljudstva! Razpisal se je prav turški harač in na Raki je samo tisti pravi krščanski mož, ki da tisočak za nepotrebne zavode Ljubljanskega škofa. V

istini, ti zavodi so znak, v katerem se kaže blaznost verskega egoizma!

Ti zavodi pa so za vas Novomeščani še posebnega pomena, kar bi prav za prav nikdar s spomina puščati ne smeli. Ker to veste pač vse prav dobro: kakor hitro se odpro zavodi in ž njimi morda še tudi klošterska šola v Zatičini, poneha Vaša gimnazija, ker se bo napravljalo revne in dobre dijake, kakor jih ima Dolenska obilo. Zavodi se bodo polnili, Vaša gimnazija pa dijakov ne bo imela! Škof bode s zakriviljenim svojo palico slovesno vstopil v svoje zavode sredi Šentvidskega polja, v Novem mestu pa bode gimnazijski vodja vezali svojo culico, in še veselbo, če dobri učiteljsko mesto v Šentvidskih zavodih, se ve pod pogojem, da ob jednem opravlja cerkovniški posel v veliki kapelitih zavodov! (Dobro! Občni smeh.) To ni satira prijatelji, to je bridka resnica!

Tako je, gospoda moja, in nič drugače! O tem, zakaj se bodo boriли pri bodočih deželnozborskih volitvah, bi vsaj na naši strani nikacega dvoma biti ne smelo. Duhovčina hrpeni po politični diktaturi, in priteh volitvah upa si jo priboriti. Taki duhovčini, kot je naša, dati v roke prihodnosti slovenskega naroda, bila bi pregraha. S tem bi se narodu zaprla pot do vseh zakladov, katere daje civilizacija, in brez večje civilizacije tudi naš narod nima prihodnosti, niti na gospodarskem niti na narodnostenem polju. Zategadelj opravičeno trdim, da se bodo pri teh volitvah bil boj za največje zaklade slovenskega naroda sploh. Kdor tega ne previdi je slepec, kateremu ni pomagati!

Upam, da med te slepce ne bodo spadala naša mesta. Ta mesta so kolonije inteligence med odvisnim in zasplojenim kmetskim ljudstvom. Velikokrat so take kolonije obširne krajine rešile civilizaciji, zategadelj upam da nas naša mesta tudi sedaj rešijo, in da nas rešijo pred vsem največjega gorje, to je diktature duhovskega stanu. S tem mesta ne bodo rešila samo svoje lastne kože, rešile bodo tudi prihodnost malega slovenskega naroda!

Sedaj še nekaj besed o svoji lastni osobi.

Ne po svojih zmožnostih, — pač po različnih slučajih prišel sem do tega, da sedaj stojim takorekoč v sredi tistega ljutega boja, ki se dandanes bije med naprednimi načeli najhujše reakcije v našu Slovenskem! Rad pripoznam, da v sredstvih nisem izbirčen, in da v političnem boju ne poznam nikake obzirnosti. Vsega tega pa sem se naučil pri političnih svojih nasprotnikih: naša stranka se nahaja v stanju silobrana. Prav čisto nič me torej ne moti, če tarna jo častitljiv političnist starčki, da je naše vojskovanje pohujšljivo: vraga! tako nespametni vendarne moremo biti v političnem boju, da bi nasprotniku, ki nas s polenom sekajo glavi poljubljali roko. To je recept za nebesa, ne pa za deželnozborske volitve Kranjske!

Na drugo stran me pa tudi očitanje, v zadnje čase polastila se je tega očitanja tudi socijalno-domokratična stranka, — da v tem boju ne poznam druzega nego duhovnike, prav nič ne bode. Duh, ki preveva današnjo mlado duhovčino, je jedina zapreka, ki se stavlja napredku našega naroda! Ta duh je, ki vstvarja vsegorje! Če naj pri požaru pomagam, moram gasiti ogenj, ki je jedini v zraku požaru!

Vsaka bitka ima svojo krizo. V boju med katoliško stranko in našo stranko prišla je kriza. Odločila se bodo pri deželnozborskih volitvah. Če je naša stranka poražena, potem mora slovenska inteligencia za dolgo vrsto let sramotno abdicirati; naša mesta pa naj se pripravijo na sedem lačnih in suhih egiptovskih krav! Da bi pri taki krizi iz proste volje zapustil svojo četo, in da bi ob jednem privolil, da

naj ta četa v najnevarnejšem trenutku in v bližini sovražnika spremeni svojo fronto, to je nemogoče. (Klici: Dobro!)

Sicer pa ostanem tak, kakor sem bil, in naj izgubim vse mandate, s katerimi me je počastila slovenska javnost! Odločba pa je v vaših rokah! (Klici: Dobro! Živio dr. Tavčar! Burno in dolgotrajno odobravanje.)

V Ljubljani, 13. avgusta.
Državni in deželni zbor.

Glede zasedanja državnega in deželnega zboru se poroča, da se vrše pogajanja. Sedanji češki deželni zbor se baje ne snide več, nego se razpusti še ta ali prihodnji mesec. Nove volitve pa se izvrše v septembру. Novi češki deželni zbor se snide v početku oktobra ter bodo zboroval mesec dñj, da se konstituira, in da dožene proračun. Državni zbor pa bi naj se v tem slučaju sestal spodjetka novembra. Doslej se je nameravalo sklicati češki deželni zbor še jedenkrat 10. septembra in sklicati državni zbor v prvi polovici meseca oktobra. Volitve pa naj bi se za češki deželni zbor vrstile v novembra. Novi deželni zbor na Češkem bi se sešel še pred Božičem. Ta starejši načrt sta podpisala Coudenhove in knez Lobkovic, vendar nista nasprotna novemu načrtu, ker bi imel po najnovejših propozicijah državni zbor čas za svoje seje v novembra, decembru in še v prvih mesecih prihodnjega leta. Odločila se vlada še ni, ker se razne instance še niso zjedinile.

Nesoglasje med Italijo in Avstro-Ogrsko.

Italijansko časopisje že več tednov uprav sovražno napada Avstro-Ogrsko radi Albanije in radi dveh bojnih ladij, ki križarita ob albanski obali. Italijansko časopisje se dela, kakor da bi nameravala Avstro-Ogrska že v kratkem preplaviti Albanijo s svojo vojsko, in zategadelj italijanski časopisi slovesno zagotavljajo, da tega Italija ne bo trpela, ker bi se s tem ravnotežje v Adriji kršilo. Italijanska vlada pa ne le, da ne misli še poklicati italijanskih bojnih ladij iz adrijanskega morja domov, nego se pripravlja, da utrdi Benetke proti Avstriji, in da v beneški luki stalno vsidra močno bojno ladjevje. Vsekakor je postal razmerje med Italijo in našo državo čudno. Italija hoče na vsak način, trgovsko in politično utrditi se v Albaniji. V proračunu notranjega ministrstva je celo 200.000 fr. za italijanske šole v Albaniji. Italijanska vlada hoče torej Albance polagoma potaljančiti.

Neuspehi germanizacije na Pruskiem.

»Kölnische Volks Zeitung« piše, da se v berolinskih uradnih listih priznava fiasko, katerega je dočakala politika germaniziranja Poljakov. Danes ni namreč govora o padanju poljskega navalna, nego le o njega naraščanju. Vzlic zakonu glede priseljevanja in vzlic temu, da je uvedena nemščina v vseh poljskih šolah, je Poljakov na Pruskiem vedno več. Berolinski listi tožijo, da mladi Poljaki in Poljakinje kaka tri leta potem, ko so ostavili nemške šole, ne znajo več govoriti nemški. Zato pa se zahteva, naj bi poljski vojaki, ki ne znajo nemškega jezika, poslej morali služiti tri leta mesto dveh, in sicer v ta namen, da se navadijo nemščine in jo potem zaneso med svoj narod. Da mladi Poljaki nemškega jezika ne znajo, je prav razumljivo, saj svojih učiteljev ne razumejo in so zato učni uspehi sploh ničevi.

Vojna v Južni Afriki.

Londonska »Daily Mail« je prijavila statistiko čet, ki so Burom še na razpolago. Vseh skupaj imajo Buri še okoli 13.000 mož, in sicer 4000 Transvaalcev, 2000 Oranjicev, 1000 Burov iz Kaplandije in 6000 Afrikanderjev. Najresnejši je položaj v Kaplandiji. Tu se operira na treh krajih. Foucher operira na vzhodu pri Maclearju, Krantzberg v sredini, Sheeps pa na zahodu. Manjše skupine ustanavljajo so v Carnaroonu, v Calviniji in v Campbellu. Središče angleških čet, katere poveljuje general French, je Middelburg. V republiki Oranje so Buri v gorovju okoli Heilbrona; Dewet je na levem bregu Vaala, Steijn pri Kroonstadu. Oba sedaj počivata ter čakata poletja, septembra, ko začneta z operacijami iznova. V Transvaalu je središče ustaje gorovje Magalies,

zahodno Pretorije in Johanesburga. Tam sta Delarey in Kemp. Severovzhodno Heidelberga in blizu Ermela stope čete Bothe. Nasproti tem 13.000 Burov se bojujejo sedaj še vedno okoli 250.000 Angležev. Ti so pa razpršeni in razkropljeni po ozemlju, ki je okoli 1200 km dolgo in 900 km široko. Razen tega morajo stražiti železniške proge v razdalji 2000 km. Iz Kapstadta poročajo, da so se izrekli angleški častniki, ki so se vrnili z bojišča, tako, da bo trajala vojna še več let.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 13. avgusta.

— **Deželnozborske volitve.** V nedeljo je bil v »Katoliškem domu« shod, na katerem je govoril dr. Žlindra. »Slovenec« je že prej izrecno opozarjal, da je udeležba dovoljena izključno samo klerikalcem. Oj, dr. Žlindra je junak, samo ljudstva se boji, in boji se, da bi mu vzpričo klerikalcev kdo povedal resnico. Zato je bil pristop k nedeljskemu shodu dovoljen jedino le klerikalcem. »Katoliški dom« je bil zastražen tako, kakor da se je bilo batiti velikanskega naskoka. V resnici pa se v Ljubljani živa duša ni zmnila za ta shod. Preogramna večina Ljubljancov sploh še vedela ni, da imajo v »Kat. domu« kako zborovanje, ki je bilo prav klavrno. Šusteršič je imel več stražarjev kakor poslušalcev. Volilcev je bilo bore malo, največ tistih hrabrih vojčakov, ki so prisegli na zatruljeno zastavo ljubljanske katoliške družbe. Šusteršič je govoril o vseh močnih in nemogočih rečeh. O nekaterih točkah, ki jih je omenil, bomo še govorili. — Veleposestniki so sklenili, na mesto g. plem. Lenkha, ki je z ozirom na svoje zdravje odklonil vsako zopetno izvolev, kandidovati grajčaka g. barona Apfalterera. Tudi poslanec mesta Kočevja, g. župan Loy, je odklonil zopetno izvolev. Bržas bo mesto njega izvoljen ljubljanski odvetnik g. dr. vitez Schöpp; imenujejo se pa še različna imena.

— **Učiteljska vest.** Učitelj gosp. Ivan Bajželj v Jesenicah je imenovan učiteljem na c. kr. rudniški šoli v Idriji.

— **Poročil** se je v nedeljo gospod Pavel Jerevec, finančni nadkomisar, z gospodično Fino Strukelj. Čestitamo!

— „**Češki kolesarji**“ došli so včeraj* točno po programu z vlakom iz Prage preko Dunaja v Trbiž. Vsled skrajno neugodnega vremena ni jim bilo mogoče oditi takoj na Višarje. Na kolodvoru pričakovala jih je deputacija slovenskih kolesarjev in slovenskega planinskega društva, katera jih je peljala v Spodnji Trbiž v gostilno gosp. J. Goloba, kjer so se jim preskrbela prenočišča. Pri večerji vršili so se medsebojni pozdravi. Predsednik zvezje slov. kolesarjev pozdravil je brate Čehe v imenu slov. kolesarstva in gosp. Miha Verovšek v imenu slov. planinskega društva. Odzdravila sta v imenu Čehov gg. Ant. Klimeš in podpredsednik Č. U. J. V. g. dr. Fr. Kulhavy. Po končani večerji ostal je večjidelj družbe v prijaznem razgovoru, in urice minole so mej petjem in govor. Oddelek Čehov namenil se je na vsak način izleteti na Višarje in na Rabeljsko jezero, če se vreme količkaj na bolje obrne. G. Miha Verovšek s še jednim članom slov. planinskega društva ostala sta pri njih kot vodiča. Čehi pridejo v sredo opoludne na Bled in gredo v četrtek v Bohinj. Zveza slov. kolesarjev vabi tem potem vse slovenske kolesarje, da se po možnosti pridružijo bratom Čehom ter napravijo žnjimi izlet v Bohinjsko dolino k Savici. Čehi sprejeli se bodo na Bledu, kakor tudi v Bohinjski Bistrici, kar najsijajnejše. Želeti bi bilo, da se slov. kolesarji tudi tega vsprejema udeleže.

— **Iz Vevč** se nam poroča: »Slovenec je zadnjič zopet lagal. No, pa se nič ne čudimo, saj ga poznamo, da še grje laže, kakor tisti cigan Simon Held, ki so ga v Novem mestu obesili. »Slovenec« je lagal, da so zadnjič socijalni demokratje kvartali in potem napadli svojega tovariša Klešnika p. d. Dimnika ter ga na glavi ranili. Pa ni bilo tako. Kvartali so širje izmej najzagrizenejših klerikalcev. Dimnik je jednega teh kvartačev proč spravil, zato so ga drugi trije prav tolovajsko napadli in ranili iz jeze, da jim je otel njih žrtev. Taki so ti naši

klerikalci: Kvartopirci, šnopsarji in ubijalci. Slava duhovniški vagoji!«

— **Coriandoli-Corso** ali velika večerna veselica pevskega društva »Ljubljana«, katera se je vršila v nedeljo v Švicariji, obnesla se je nad vse pričakanje dobro. Kljub temu, da je imelo društvo veliko konkurenco, sosebno od strani društva, od katerega kaj takega ni bilo na mestu, bil je vrt do zadnjega prostorčka natlačen. Ta prvi slovenski koncert v Švicariji je lahko društvu v zadostil. Coriandoli-corso bila je seveda glavna točka te veselice. To je bilo zavave in smejanja! Prava bitka med nežnim spolom in gospodi. Kot toča letal je konfeti na vse strani, povrh pa so letale papirnate kače, da je bil vrt v jedni urki kakor velika pajčevina preprežen od vseh strani. Kljub temu, da je društvo naročilo konfetija in raznih drugih, v to potrebnih predmetov v največji meri, bilo je tekom jedne ure vse razprodano, in če bi imelo društvo še trikrat več, bilo bi tudi premalo. Seveda je bila ta bitka šele proti večeru. Popoldan zabavala sta občinstvo pevski zbor in meščanska godba. Društveni pevski zbor pokazal je ta dan zopet kaj izmore. Bilo je veselje videti njega nastop, fineso in preciznost njegovega petja. In to popolnoma lahko, zakaj dokler bo stal na krmilu gosp. Svetek, kateri je vodil tudi na tej veselici petje le z njemu lastno ekstaktnostjo, bode zbor hitrim korakom napredoval. Meščanska godba je pod vodstvom g. kapelnika Beniška prav dobro in vstrajno svirala pozno v noč. Veselico zaključil je živahn ples, na katerem je mladina rajala in skakala, da je bilo veselje. Točna posrežba g. Novaka, kuhinja in piča za služijo priznanje. Sploh je bila veselica, kakoršnih je bilo v Ljubljani malo, in čul se je le jeden glas, namreč: veselico ponoviti. Odbor društva deluje tudi že na to, da se 25. t. m. veselico s še dovršenjem programom zopet v Švicariji ponovi.

— **Kopališče v Kamniku.** Dne 18. avgusta priredi se v »kopališču Kamnik« povodom rojstnega dneva Nj. Veličanstva, cesarska slavnost. Ob 1. uri po poldne slavnostni, potem promenadni koncert ljubljanske meščanske godbe, zvečer umetaljni ogenj združen s plesnim venčkom.

— **Občni zbor gasilnega društva v Borovnici** se je vršil dne 11. t. m. Načelnikom izvoljen je bil gosp. Anton Drašler, posestnik in gostilničar v Borovnici; podnačelnikom gosp. Mihael Mavec, trgovec z usnjem na Drašici. Bivšega načelnika, g. nadučitelja Fr. Paplerja, izvolil je občni zbor radi njegovih velikih zaslug za gasilno društvo častnim členom tega društva.

— **Meščanska garda v Novem mestu** priredi dne 18. t. m. povodom rojstnega dne Nj. Veličanstva presvitlega cesarja Franca Josipa običajno vsakoletno cerkveno parado, popoludne ob dveh pa bode odkorakala z godbo na čelu v Portovo husto (Štamburjev del), kjer se bode vršila prosta zabava. Ker že dolgo ni bilo enacega izleta, se slavno občinstvo vabi, da se ga mnogobrojno udeleži. Skrbljeno je tudi za dobro mrzlo jed in pičačo.

— **Vožnja pošta mej Črnomljem in Metliko.** Vsled razpisa trgovinskega ministristva vpelje se s 16. avgustom t. l. med Črnomljem in Metliko druga vsakdanja poštna vožnja. Z istim dnem premeni se tudi vozni red poštnih voženj Kočevje-Črnomelj in Stari trg pri Kočevju-Nemška Loka.

— **Potres.** Iz Rajhenburga se nam poroča: Dne 12. t. m. zvečer ob 7. uri 37 minut po srednjevropskem času čutili smo tu 3 sekunde trajajoč potres. Smer mu je bila od iztoka proti zahodu. Spremljalo ga je podzemeljsko votlo bobnenje. Poslopja so se zelo stresla. Na postaji, — pritlično zgrajenem poslopju — se je čutilo, da se je sila premikal krov. Busolna igla pri Morzejevem aparatu se je premikala kako, ter nekolikrat zavrtela se. Na čuvajnici broj 21/a se je sprožil zvončni aparat, ter je bil. — Iz Krškega se nam poroča: Dne 12. t. m. zvečer ob 8. uri 33 minut bil je tukaj kako močan potres. Nekateri so opazovali 5 sunkov, prvi sunek je šel od jugozahodu proti severovzhodu. Bil je jako močan in spremeljan s podzemeljskim bučanjem.

— **Izlet v Šočtanji** priredi »Vranjska Vilac v četrtek, dne 15. avgusta t. l. «Vila« udeleži se tega izleta korporativno z zastavo. Slavnost vršila se bodo po temelju vsporedu: 1. Sprejem gostov ob 6. uri zvečer na kolodvoru. 2. Obhod po trgu. 3. Ob 8. uri zvečer koncert s petjem in godbo v veliki dvorani hotela »Avstrija«. Vstopnina h koncertu za osebo 60 v. Odbor vabi k mnogobrojni udeležbi.

— **Avstrijsko-ogrška banka** izda 2. septembra t. l. nove desetkroniske bankovce mesto sedanjih petakov, ki se vzemo iz prometa. Ti novi bankovci so 120 mm. široki, 80 mm. visoki, ter imajo na eni strani nemško, na drugi pa ogrško besedilo. Poglavitna barva je vijolična, nad nemškim besedilom plava avstrijski cesarski dvoglavi orel, nad ogrškim pa grb ogrske krone. Pod nemškim besedilom pisana vrednost bankovca v osmih avstrijskih jezikih, češkem, poljskem, rusinskem, laškem, slovenskem, hrvaškem, srbskem in rumunskem. Na obeh straneh obrazca, in to na nemški kakor tudi ogrški strani je krilata otroška podoba, ki stoji na podstavcu; ona na lev strani drži v desnici Merkurjevo palico, z levo si glavo podpira. Desna otroška podoba drži v levi roki lovrov venec in z desno ramo se opira na okvirni okit. Pred nogami sloni znamenje obrta — zobčasto kolo.

— **Kuga v Trstu?** V Trstu je razširjena gvorica, da je neki uslužbenec Parnika »Poseidon« obolel za kugo. Uradno se razglaša, da se nahaja v tržaški bolnici res neki uslužbenec »Poseidon«. Simptoni njegovi so sumljivi. Sicer se kaže, da ni za kugo obolel, a vzlje temu je strogo izoliran, njegova rodbina je pod zdravniškim nadzorstvom, moštvo »Polseidona« pa se zdravniško preiskuje.

— **Denarno pismo ukraden.** Daniel Siročka nesel je včeraj popoludne na pošto na Vodnikovem trgu denarno pismo z vsebino desetih kron. Prišedši tja malo pred tretjo uro popoludne našel je pošto še zaprto. Utrjen od dela, vsedel se je v senco ondi stoječega drevesa, držeč pismo v roki in trdo zaspal. Ko se je čez kake tri četrt ure prebudil iz spanja, je videl, da mu je nekdo izmakinil med tem, ko je spal, pismo iz roke.

— **Tatvina.** V gostilni I. Topolavca na Martinovi cesti, je bilo v nedeljo počasi gospodinji Ani Moharjevi iz zaklenjene spalne sobe ukradenih 400 kron. Tatvine sumljiva je bila Barbara Cankar, katero so ljudje že preje jedenkrat videli, da je stikala po hiši. Pri hišni preiskavi našla je policija polovico ukradenega denarja, katerega je bila tatica spravila v neki ruti zavitega v jaslice pod mah. Med denarjem se je našel tudi do polovice pretelan desetak, katerega je Moharjeva spoznala kot svojega. Našli so se tudi namizni prti iz Topolavčeve gostilne. Cankar je kradla tudi premog na južnem kolodvoru in je bila radi tatvine že zaprta.

— **Otročji voziček ukradel** je neznan tat Karolu Polaku z dvorišča na Dunajski cesti.

— **Pogreša se** 9 let stari Karol Petkovšek. Odšel je z doma že pred tremi dnevi, a se še ni vrnil.

— **Žrtev zločina.** Pred kratkim je umrla v Budimpešti mlada lepa žena vsled grešne manipulacije svoje babice. Mlada gospa je bila v blagoslovjenem stanju, a bi se bila rada tega osvobodila. Babica Ivana Brenner je bila pripravljena izvesti zločin. Toda gospa je začela silno krvaveti in pozvani zdravnik je izjavil, da jej ni več rešitve. Tedaj je žena priznala svojemu možu da je dala babici 40 kron za njen grešni posel. Gospa je kmalu umrla, njen morilko pa so zaprli.

* **Potovalec,** kakoršnega ne srečamo vsak dan, je dospel te dni v Pariz. Bil je namreč šele — 7 let star. Ker ni znal francoskega jezika, so ga peljali na policijo, kjer je pokazal svojo čepico, v kateri je ime napisano svoje ime in svoje bivališče v Bostonu. Povedal je ondi, da potuje sam po svetu, da se uči in da ima naložen svoj denar pri raznih bankirjih po različnih večjih mestih. Dečka so izpustili, in poklical je izvoščeka, da ga popelje k bankirju po denar. Na to je ostal več dni v Parizu ter nadaljeval sam svoje potovanje okoli sveta.

Telefonska in brzovarna poročila.

Dunaj 13. avgusta. V slovenskih političnih krogih je v »Vaterlandu« priobčena Šusteršičeva tožba, da so se Mladočehi izkazali slovenskim klerikalcem sovražne, obudila ogorčenje. Odličen Mladočeh je z ozirom na to rekel, da se mladočeška stranka nikdar ni vtikalna v domače boje Slovencev in da tudi ni in se ni mogla pokazati slovenskim klerikalcem sovražno. Omenjeno očitanje izvira od tod, ker mladočeška stranka v aferi z Žlindrom podpirati dra. Šusteršiča. V tej aferi je pa mladočeška stranka postopala brez ozirov na stranko, kateri pripada Šusteršič, postopala tako, kakor je velevalo prepričanje, kakor je velevalo samospoštovanje. Stranka se je prepričala, da je dr. Šusteršič v aferi z Žlindrom nečastno in nepošteno postopal in je po tem prepričanju uravnala svoj votum.

Petrograd 13. avgusta. Tolstoj pojde koncem avgusta v Milan in potem ali na Riviero ali na Sicilijo.

Sofija 13. avgusta. V pravdi proti Sarafovu je ta odločno zanikal, da je macedonski odbor sklenil usmrtili vse turške vohune, ki so zalezovali macedonski odbor. Sarafov je tudi izjavil, da ni vedel, da je umorjen Fitovski vohun; izvedel je to šele potem, ko je bil Fitovski umorjen.

London 13. avgusta. Iz Middleburga se poroča, da so tam imeli Buri pod vodstvom Kruitzingerja ljut boj z oddelkom polkovnika Crabbeja, in da se je moral Kruitzinger umakniti na severovzhod.

London 13. avgusta. Kitajski dvor je zopet vzlic vsemu britiskemu odgodil naznanjeni povratek v Pekin. Vsi listi so mnenja, da se je to zgodilo vsled vplivanja Rusije in Japonske, ki menita, da bi v Pekinu imele druge velesile preveč vpliva na kitajsko vlado.

Pittsburg 13. avgusta. Število štrajkujočih se je zopet znatno pomnožilo. Železniški promet je v celem okolišu ustavljen.

Narodno gospodarstvo.

Obrt in trgovina z žebliji in železniimi izdelki v Kropi in Kamni Gorici.

Spisal nadučitelj Jos. Korošec.
(Dalej.)

Za skupne stroške pri peči in kladivih je bila c. 1770. l. blagajna (Laut Visitationsbericht ddo. 1776. bestand sie seit einigen Jahren. Revier-Bergamts-Acten), ki se je imenovala »Streuwerks-Casse« in jo je urejeval v to voljeni fužinar. Iz te blagajne so se plačevali vsi stroški za peči in fužinski delavci, dalje vsa nova predevanja in popravila teh objektov, stroški za potovanje v interesu fužine, honorar za zdravnika (Chiurg) in učitelja (Schulemeister), cerkovniku za ravnanje in oskrbo stolpne ure, in plača sodniškemu slugu (Gerichtsdienner).

Kamnogoriška cerkev pa je dozidana leta 1652. Da izvemo, kdaj se je primejala pričela tu žeblijarija vsaj v večji meri, oglejmo si rodbinsko diplomo Janeza Kappusa pl. Pichelstein, katerega je cesar Leopold I. z diplomo z dne 15. oktobra 1693. povzdignil v plemeniti stan. Diploma omenja, da je Kapusova rodovina že pred 300 leti na svoje stroške upeljala kovaški obrt, ki je donašal državi obilo dobitka. Zato ima v grbu tri kovače s kladvi v rokah in dva robata griča. Na vsakem stoji Kapusova ali zeljnata glava. Ta rodbina je imela tudi veliko posestva in kmetov-podložnikov. Celo v Poljanski dolini je pobirala desetino. Da sta bila v Kamni Gorici rojena slikar Langus in pesnik dr. Lovro Toman, menda vsakdo že ve. Tudi v Kropi je živel za časa Frančozov slikar mutec Potočnik, takozvan »Stummer«, ki je slikal v okolici skoro vsa znamenja. Sedaj pa je na peterburški slikarski akademiji P. Smitek.

Leta 1550. z dnem 3. januvarja je bil izdan rudarski zakon (Bergordung) za Kropo, Kamnogoricu in Kolnico, (Kolnica je kraj, kjer Lipnica izvira) za deželno-knežno gospodsko Radovljica od cesarja

Ferdinanda I. (Erlassen in der landesfürstlichen Herrschaft Radmannsdorf). In šele 22 let pozneje je bila izdana takoime-novana »Carolinische Bergordnung«. Ure-jene so bile pravice: 1. rudokopov v 15 pa-ragrafih, 2. topilcev v 24 paragrafih.

(Dalej prih.)

Poslano.*)

Z ozirom na notico »Glas iz občinstva«, ki jo je priobčil »Slov. Narod« v včerajšnji številki, izjavljam, da tista občinstna gostilna, koder se zbirajo ponočnjaki, katerih razgrajanje tudi meni preseda, **ni moja gostilna**, pač pa se nahaja v moji bližini. Naj torej slavnim magistrat tja obrne svojo pozornost.

Andrej Terškan.

* Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon. (1737)

Zahvala.

Pripravljalni odbor logaških Slovenk izreka tem potom vsem onim, ki so pripomogli, da se je dné 4 avgusta t. l. prirejena veselica v korist družbi sv. Cirila in Metoda – tako sijajno izvršila, svojo najtoplješo zahvalo. Posebno se pa zahvaljuje vsem p. n. darovalcem prekrasnih daril; slavnim ljubljanskim meščanski godbi; dražestnim prodajalkam srečki, osobito gdc. Emi Ribnikarjevi, Mici Puppisovi in Milki Tollazzi jevi, in slednjič vsem letovičarjem, ki so pokazali s svojo polnoštveno navzočnostjo, da nimajo nikacih presodkov napram slovenski narodnosti.

V Logatcu, dné 8. avgusta 1901.

Odbor.

Tinktura zoper kurja očesa

— gotovo najboljše sredstvo — za hitro odpravo kurjih očes, trde kože itd.

Stekleničica z rabilnim navodom 25 kr.

Dobiva se v (27–32)

deželnini lekarni „pri Mariji Pomagaj“
M. Leustek-a v Ljubljani.

Meteorologično poročilo.

Vrhina nad morjem 806,2 m. Srednji kračni tlak 786,0 mm

Avust	Čas opa-zovanja	Stanje baro-metra v mm.	Tempera-tura v °C.	Vetrovi	Nebo	Motorna urab
12	9. zvečer	734,2	17,8	sl. szahod	dez	
13.	7. zjutraj	733,6	17,3	brezvetr.	meglja	
	2. popol.	733,1	27,1	sl. jug	del. oblač.	158 mm

Srednja včerajšnja temperatura 20°, normale; 19,1°. Sinoči se je močno bliskalo,

St. 26.361.

Razglas.

V smislu § 24. zakona z dne 5. novembra 1898 (št. 40 dež. zak.) se javno na znanje daje, da je

volilski imenik za volitev dveh deželnih poslancev

ki jih bodo vsled razpisa c. kr. dežel. predsedstva v Ljubljani z dne 25. julija t. l. št. 2998, voliti deželnemu stolnemu mestu Ljubljani **dne 19. septembra 1901, že sestavljen**, ter da bo **od danes naprej osem dni** v magistratnem ekspeditu razgrnjeni vsakemu na vpogled. Zoper ta imenik smejo tisti, ki imajo pravico voliti v tej volilni skupini, tukaj vložiti ugovore o tem, da so se v volilski imenik vpisale osebe, ki nimajo pravice, ali, da so se iz njega izpustile take osebe, ki imajo pravico voliti.

Izkaznice vročile se bodo volilcem pravočasno v stanovanje; ko bi pa kdo izmed volilcev iz kakršnegakoli vzroka izkaznice najkasneje tri dni pred volilnim dnevom ne prejel, naj pride osebno ponjo k mestnemu magistratu.

Mestni magistrat v Ljubljani
dne 10. avgusta 1901.

Društvena akcija dné 31. decembra 1899

Letni dohodki na premijah in obrestih v letu 1899

Izplačila za zavarovalne in rentne pogodbe in za nazaj-kupe itd. od obstajanja družbe (1848)

Med letom 1899 je društvo izpostavilo 5838 polic z glavnico

Za ščepcialno varstvo avstrijskih zavarovancev je „The Gresham“ do dné 31. decembra 1899

založilo vrednostnih papirjev v znesku

nom. kron 20,359.000.–

pri c. kr. ministerialnem plačilnem uradu na Dunaju.

Prospekti in tarife, na podlagi katerih izdaja družba police, kakor tudi obrazce za predloge daje brezplačno

glavna agentura v Ljubljani pri Guido Zeschko

vila nasproti „Narodnemu domu“.

Dunajska borza

dne 13. avgusta 1900.	
Skupni državni dolg v notah	98,95
Skupni državni dolg v srebru	98,85
Avtstrijska zlata renta	118,65
Avtstrijska kronska renta 4%	95,75
Ogrska zlata renta 4%	118,60
Ogrska kronska renta 4%	93,25
Avtro-ograke bančne delnice	1870 —
Kreditne delnice	639,75
London vista	239,65
Nemški državni bankovci na 100 mark	117,15
20 mark	23,45
50 frankov	19,04
Italijanski bankovci	91,20
C. kr. cekini	11,32

Učenec

sprejme se takoj v trgovino z mešanim blagom pri (1732–1)

Albinu Rant-u v Kranju.

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. junija 1901. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga čez Trbiž. Ob 12. uri 24 m po noči osobni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno; čez Selzthal v Aussee, Solnograd, čez Klein-Reiffing v Steyr, v Linc, na Dunaj čez Amstetten. — Ob 7. uri 5 m sjutraj osobni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd, Inomost, čez Klein-Reiffing v Linc, Budejvice, Plzen, Marijine vari, Heb, Francovce vari, Karlove vari, Prago, Lipako; čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m dopoldne osobni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 4. uri 6 m popoludne osobni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Monakovo, Ljubno; čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Čurah, Genevo, Pariz; čez Klein-Reiffing v Steyr, Linc, Budejvice, Plzen, Marijine vari, Heb, Francovce vare, Karlove vare, Prago, Lipsko, na Dunaj čez Amstetten. Ob nedeljah v praznikih ob 5. uri 41 m popoludne v Podnart-Kropu. Ob 10. uri po noči osobni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo. — **Proga v Novemesto in v Kočevje.** Osobni vlaki: Ob 7. uri 17 m zjutraj v Novemesto-Straža, Toplice, Kočevje, ob 1. uri 5 m popoludne istotako, ob 6. uri 55 m zvečer v Novemesto, Kočevje. — **Prihod v Ljubljano** juž. kol. Proga iz Trbiža. Ob 3. uri 25 m zjutraj osobni vlak z Dunaja čez Amstetten, iz Monakova, Inomosta, Franzensfeste, Solnograda, Lince, Steyra, Aussee, Ljubna, Celovca, Beljaka. Ob 7. uri 12 m zjutraj osobni vlak z Dunaja čez Amstetten, iz Lipska, Karlovih varov, Heba, Marijineih varov, Plzna, Budejvice, Solnograda, Lince, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregenc, Inomosta, Žella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, Št. Mohorja, Pontabla. — Ob 4. uri 38 m popoludne osobni vlak z Dunaja, iz Ljubna, Selzthala, Beljaka, Celovca, Monakova, Inomosta, Franzensfeste, Pontabla. Ob nedeljah v praznikih ob 8. uri 38 m zvečer iz Podnarta-Kropu. — Ob 8. uri 51 m zvečer osobni vlak z Dunaja, iz Lipskega, Prage, Francovcev varov, Karlovih varov, Heba, Marijineih varov, Plzna, Budejvice, Lince, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. — **Proga iz Novega mesta in Kočevja.** Osobni vlaki: Ob 8. uri in 44 m zjutraj, iz Novega mesta in Kočevja, ob 2. uri 32 m popoludne iz Straže Toplic, Novega mesta, Kočevja in ob 8. uri 48 m zvečer, istotako. — **Odhod iz Ljubljane** drž. kol. v Kamnik. Mesani vlaki: Ob 7. uri 28 m zjutraj, ob 2. uri 5 m popoludne, ob 6. uri 50 m in ob 10. uri 25 m zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. — **Prihod v Ljubljano** drž. kol. v Kamnik. Mesani vlaki: Ob 6. uri 49 m zjutraj, ob 11. uri 6 m popoludne, ob 6. uri 10 m in ob 9. uri 55 m zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. (1393)

Vsem prijateljem in znancem naznamo prežalostno vest, da je najina iškreno ljubljena hčerka (1738)

Saša

dan es opoldne nagloma zaspala v Go-sodu.

Antonija in Vladimir dr. Ravnikar.

Mesto vsakega posebnega obvestila.

Zahvala.

Povodom smrti našega nepozabnega sina, brata in svaka, gospoda

Antona Pauser-ja

izreka podpisana rodbina vsem, posebno še čl. gg. duhovnom, gospodu učitelju Zupančiču, ožjim prijateljem, gospodu županu, vsem damam in gospodom iz Ribnice in Grčaric, in vsem, ki so mu izkazali zadnjo čast, ter nam ustno ali pisorno izrekli sožalje, najprišernješo zahvalo.

Dolenjava vas, dne 11. avgusta 1901.

(1731) Rodbina Pauser.

Dobro upeljana

kleparska obrt

oddaja se takoj pod ugodnimi pogoji. (1697–3)

Kje? pove upravništvo »Slov. Nar.«.

Tanglefoot

amer. priprava za popolno uničenje mnih se dobiva v prodajalni tvrdke (12–14).

Edmund Kavčič

v Ljubljani, Prešernove ulice, nasproti pošte.

St. 26.361.

Razglas.

V smislu § 24. zakona z dne 5. novembra 1898 (št. 40 dež. zak.) se javno na znanje daje, da je

volilski imenik za volitev dveh deželnih poslancev

ki jih bodo vsled razpisa c. kr. dežel. predsedstva v Ljubljani z dne 25. julija t. l. št. 2998, voliti deželnemu stolnemu mestu Ljubljani **dne 19. septembra 1901, že sestavljen**, ter da bo **od danes naprej osem dni** v magistratnem ekspeditu razgrnjeni vsakemu na vpogled. Zoper ta imenik smejo tisti, ki imajo pravico voliti v tej volilni skupini, tukaj vložiti ugovore o tem, da so se v volilski imenik vpisale osebe, ki nimajo pravice, ali, da so se iz njega izpustile take osebe, ki imajo pravico voliti.

Izkaznice vročile se bodo volilcem pravočasno v stanovanje; ko bi pa kdo izmed volilcev iz kakršnegakoli vzroka izkaznice najkasneje tri dni pred volilnim dnevom ne prejel, naj pride osebno ponjo k mestnemu magistratu.

Mestni magistrat v Ljubljani
dne 10. avgusta 1901.

Učenec

sprejme se takoj v trgovino z mešanim blagom pri (1732–1)

Albinu Rant-u v Kranju.

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. junija 1901. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga čez

Trbiž. Ob 12. uri 24 m po noči osobni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno; čez Selzthal v Aussee, Solnograd, čez Klein-

Reiffing v Steyr, v Linc, na Dunaj čez Amstetten. — Ob 7. uri 5 m sjutraj osobni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd, Inomost, čez Klein-

Reiffing v Linc, Budejvice, Plzen, Marijine vari, Heb, Francovce vari, Karlove vari, Prago, Lipako; čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m dopoldne osobni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob